
IV. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА

IV 1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРЕДЕЛА

Простор општине Кучево припада региону карпатских и карпатско -балканских планина и побрђа. То је простор источносрбијанског краса, карактеристичног рељефа, са многобројним и веома лепим пећинама, клисурама, теснацима, вртачама, врелима, водоладима и др.

Стање квалитета елемената животне средине у општини Кучево је резултат интеракције досадашњег развоја и природних детерминанти. Квалитетна животна средина је важан фактор будућег развоја општине и огледа се кроз обезбеђивање здраве животне средине за становништво. Очувањем здраве животне средине, како

на територији општине Кучево, тако и у суседним општинама, стварају се предуслови и значајни потенцијал за развој. На планском подручју претежно су заступљени природни, делимично измењени, и у мањој мери антропогени предели. Највеће „еколошко“ оптерећење је на неусловно депоновање отпада, испуштање непречишћених отпадних вода из домаћинстава и привреде, негативни утицаји саобраћаја дуж коридора саобраћајница, као и негативни утицаји употребе фосилних горива у енергетске сврхе у домаћинствима и привреди. Може се закључити да највећи део територије општине Кучево није изложен већем "еколошком" оптерећењу.

Према плану заштите и унапређења животне средине ова општина на већој површини има веома мало загађено земљиште, осим у северном и северозападном делу где има умерено загађено земљиште услед примене агротехничких мера.

Обавезне мере и услови заштите природе и животне средине садрже:

1. Доношење Стратегије заштите природе и животне средине која се заснива на основама концепта одрживог развоја, полазећи од начела превенције и спречавања загађивања животне средине.
2. Пошумљавање свих површина под већим нагибом, приобаља већих водотока, локалитета и зона угрожених јачом ерозијом, итд. Значајне површине земљишта у брдској зони општине (северо-исток), без обзира на вегетацију којом су обрасла, су на подлогама подложним ерозији. Поред природних чинилаца, антропогено дејство је такође узрок ерозивних процеса. Ерозије су наглашене на местима где су нагиби терена преко 25° а где су искрчене шуме, затворени мајдани или необрађене пољопривредне површине. На оваквим теренима мањи и већи водотоци су углавном бујичног карактера и лако усецају дубока корита стрмих обала, услед чега су на дубљим земљиштима честе појаве вододерина и јаруга.
3. Заштиту вода (површинских и подземних) и заштиту од вода као приоритетна планска решења
4. Решавање питања депоновања чврстог отпада у складу са законском регулативом за ову област, јер дивље и непрописно уређене депоније доприносе повећању загађености земљишта и водотокова (до изградње регионалне депоније /Петровац/) Планиране су орјентационе локација трансфер станице - рециклажних дворишта, при тачном одређивању обавезно узимати у обзир потенцијалну могућност загађења вода и поштовати прописана растојања.
5. За евакуацију отпадних и фекалних вода планирати изградњу канализационе мреже и уређаја за пречишћавање са конкретном локацијом, а у циљу да се повежу сви већи постојећи потенцијални загађивачи. За индивидуална домаћинства и друге загађиваче који из објективних разлога неће моћи да се прикључе на овај систем прописивање као минималног услова изградњу и редовно пражњење непропусне септичке јаме.
6. Тежити да се обезбеди што бољи развој инфраструктурних мрежа (водоводне, канализационе, електроенергетске, гасификацијске, телекомуникацијске мреже и сл.) у сагласности са постојећом законском регулативом и надлежним предузећима.
7. Коришћење, заштита и очување пољопривредног земљишног фонда као једна од битних функција планирања и уређења простора, значи и забрану било какве изградње на пољопривредном земљишту I и II класе већ њено усмеравање на земљиште лошије бонитетне класе.
8. Подизање заштитних шумских појасева око саобраћајница, водозахватних зона, насеља, индустријских зона.
9. Експлоатација природних ресурса вода, рудних богатстава, каменолома и сл.

мора да садржи и еколошку оправданост.

10. Дефинисањем стамбених и радних зона, опремљених одговарајућом инфраструктуром, заштитити становање од буке, прашине, неугодних мириса, отпадних вода и сл.

11. Уређење водотоков и обала тзв. „натуралним“ начином подразумева употребу материјала као што је камен и земљане, затрављене насипе, као и зелене појасеве високе вегетације.

12. Валоризовање, заштита и очување постојећих природних елемената као што су аутентичне биљне и животињске врсте, нпр. појединачна стабла (посебно записи). групе или делови шума, дрвореда и сл.,

13. Спречити повећање аерозагађења чиме се доприноси квалитету ваздуха.

14. Деградиране и девастиране површине требају да се планирају за обавезну санацију, ревитализацију и уређење.

Подручје општине је богато лековитим биљем и шумским плодовима (јагоде, малине, купине, боровнице и др.). Сакупљање и обрада морају се обављати организовано и контролисано, а резултат овога би били здрави производи, врхунског квалитета и оригиналног порекла.

- Размотрити мере заштите животне средине при примени агротехничких мера (пестициди, хербициди и сл.) у равничарском делу општине.

Иако није експлицитно планирана изградња тзв. "капиталних објеката" објеката, реализацијом плана доћи ће до физичких промена у простору. Према планским обавезама вишег реда (ППРС) планирана је реконструкција и доградња државног пута првог реда Пожаревац – Мајданпек, преко Кучева. Поред евидентних негативних утицаја на животну средину, повећањем обима транзитног саобраћаја. Пре свега, повећаће се саобраћајна приступачност и смањити изолованост, што ће резултирати интегрисањем овог подручја. Други објекат који може да изазове физичке промене, је изградња акумулације Ђердап III.

Друге физичке промене односе се на изградњу објеката у складу са условима заштите, тако да уколико се планска решења и услови заштите доследно спроводе, могући су мањи утицаји на самом извору и то претежно позитивног карактера, јер ће допринети да планско подручје добије препознатљивост и да се изграде нови туристички објекти.

У случају изградње путне инфраструктуре, користиће се материјали из локалних извора (каменоломи и локална позајмишта), које је потребно после експлоатације рекултивисати.

Планом није експлицитно предвиђено коришћење других природних материјала, али је сасвим реално очекивати да ће се у будућој изградњи, пре свега у сеоским подручјима и за изградњу нових туристичких капацитета користити природни материјали у складу са традиционалном архитектуром. Природни материјали су претежно аутохтоног карактера.

Планска решења

На основу наведене стратегије и циљева заштите животне средине дефинишу се основна планска решења у областима, и то:

1) управљање отпадом (до изградње регионалне депоније /Петровац/):

- повећање броја домаћинстава обухваћених организованим сакупљањем чврстог отпада;

- оснивање комуналног предузећа одговорног за сакупљање отпада/рециклажу или укључивање приватног сектора;
- санирање постојећих дивљих сметлишта;
- дефинисање правила и принципа третмана и одлагања индустријског, медицинског и другог специфичног отпада;
- формирање сточног гробља или другог решења за депоновање отпада животињског порекла и другог отпада из пољопривреде;
- подстицање смањења количине отпада на извору и поновне употребе отпада;
- увођење сепарације отпада (папир, стакло, метал, пластика) на месту настанка у складу са важећом регулативом;
- изградња трансфер станице за сакупљање отпада који се рециклира и станице за сакупљање кабастог отпада на предложеним локацијама (Реферална карта бр.2;
- унапређење капацитета и институционално унапређење за управљање отпадом на подручју општине.

2) управљање заштите и коришћење вода:

- заштита изворишта и акумулације Буковска река;
- унапређење и проширење водоводне мреже;
- подстицање рационалне потрошње воде у домаћинствима и производњи;
- изградња система за пречишћавање комуналних и отпадних вода из производних погона;
- увођење система за пречишћавање отпадних вода из домаћинства групе суседства или насеља- Раброво, Мустапић, Нересница;
- унапређење и проширење канализационе мреже.

3) заштита земљишта:

- рационално коришћење земљишта – очување плодног пољопривредног земљишта;
- уређење деградираног земљишта и враћање напуштеног пољопривредног земљишта првобитној намени;
- санација и рекултивација површина деградираних и угрожених ерозијом;
- промовисање ограничене примене агротехничких мера-органска пољопривреда.

4) очување квалитета ваздуха:

- ограничавање емисија из постојећих извора загађивања;
- спречавање емисија из нових извора загађивања, посебно у погледу могућих кумулативних утицаја;
- изградња гасоводне мреже.

5) заштита биљних и животињских врста, станишта и биодиверзитета:

- истраживање биодиверзитета општине и адекватана заштита;
- утврђивање локалитета и заштите појединих биљних врста;
- заштита животињских врста и њихових врста од штетних утицаја.

6) заштита од елементарних непогода и удеса:

- примена мера за смањење ризика од удеса при транспорту, складиштењу и руковању опасним материјама;
- примена мера заштите и поступака у случају хаваријског изливања опасних материја;
- примена мера заштите од поплава, земљотреса, пожара итд.

7) развој еколошке свести становништва:

- припрема и спровођење образовних програма;
- информисање о стању животне средине.

8) развој институционалног капацитета и система мониторинга:

- континуирано праћење стања ваздуха, вода и земљишта;
- формирање еколошког фонда Општине.

IV 2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

У складу са Законом о заштити природе и Законом о заштити животне средине Завод за заштиту природе Србије утврђује услове заштите природе и животне средине и надлежан је за давање података о заштићеним природним добрима

На основу документације Завода за заштиту природе Србије, као и увидом у Централни регистар заштићених природних добара, констатовано је да се на територији која је обухваћена границама Просторног плана општине Кучево налазе следећа заштићена и евидентирана природна добра:

- а) *Споменик природе "Дубочка пећина-Gaura Mare"* (К.О. Дубока и К.О. Раденка) - тунелска пећина дужине 2275 m, периодично хидролошки активна, тешко проходна са живим светом који чине заштићене природне реткости. Решењем завода за заштиту и научно проучавање природних реткости НР Србије бр. 15 од 15.11.1949. године овај простор је стављен под заштиту. Забрањено је предузимање радњи и активности које би измениле његов изглед.
- д) *Споменик природе Стабло храста лужњака (Quercus robur)* (К.О. Љешница, к.п.бр, 2241) - знатних је димензија и старости те представља јединствен примерак своје врсте на овом простору. Скупштина општина Кучево донела је 20.05.1964. године решење бр. 1367/2 којим се он ставља под заштиту. Забрањено је предузимати радње и активности које би измениле изглед или довеле у питање његов даљи биолошки опстанак.
- в) *Споменик природе "Пећина Равништарка"* (К.О. Равниште и К.О. Кучајна) укупне дужине канала 598 m, стављена је под заштиту ради очувања богатог и атрактивног пећинског накита. Скупштина општина Кучево донела је 26.11.2007. године одлуку бр. 02-35/07-01 којим је овај природни споменик стављен под заштиту. Забрањено је предузимање радњи и активности које би измениле његов изглед.
- е) *Споменик природе "Пећина Церемошња"* (К.О. Церемошња)- је пећина понорског типа коју је изградила понорница Стругарски поток. Уточиште је фосилне фауне. Скупштина општина Кучево донела је 26.11.2007. године одлуку бр. 02-36/07-01 којим је овај споменик природе стављен под заштиту. Забрањено је предузимање радњи и активности које би измениле његов изглед.

при утврђивању намене и организације простора и дефинисању планских смерница уважени су постављени режими заштите на природним добрима прописане актом о заштити, а сходно одредбама Закона о заштити природе („Службени гласник РС”,

број 36/09). Заштићена природна добра задржавају свој статус заштите, функције и начин управљања и старања.

Издвајају се и следећа подручја, односно целине:

- Хомолске планине као просторну целину са вредном флором и фауном и изузетним пејзажним одликама. Пошто се ради о високо вредном простору планом треба избећи активности које деградирају природне ресурсе и квалитет животне средине;
- Пећину „Вртеч“ (у атару села Шевица) - дугачку око 400 m, тешко проходну;
- Кучевску или Звишку потајницу - која се налази на почетку Каонске клисуре, изнад десне обале Пека;
  - Водопад „Мало Врело“ (у атару села Ракова Бара) - који представља геоморфолошко - хидролошки комплекс. Јак крашки извор формира поток који се обрушава низ вертикалну литицу стварајући каскадни водопад;
  - Водопад „Сига“ који настаје непосредно испод извора Сиге;
  - Слапови „Бурев“ - који настају на извору Шевичке реке (вода пада са бигрене терасе у више мањих рукаваца стварајући већи број минијатурних каскадних водопада);
  - Крашко врело „Шумећа“ у близини села Турија као вредан хидролошко - геоморфолошки облик.
- Изворишта и горњи токови река - Сига, Буковска река, Комша, Дубочка река и др. су водени токови планинске зоне, релативно мало измењени у погледу квалитета вода и изгледа непосредног приобалног појаса. Посебно је значајно очување и заштита њихових токова и приобаља од деградације и загађивања. Планским актом треба означити обале као јавно добро. Намена овога простора би се односила пре свега на излетничке и рекреативне функције.

Планска решења

На подручју Споменика природе "Пећина Церемошња", "Пећина Равништарка" и "Дубочка пећина-Gauga Mare" установљен је режим заштите II степена којим се

Забрањује:

1. експлоатација минералних и неминералних сировина;
2. депоновање примарних и секундарних јаловина, комуналног, индустријског и другог отпада и вишкоча земље са откопа на заштићеном добру;
3. изградња индустријских, инфраструктурних, привредних, хидротехничких и других објеката који нису у функцији заштите;
4. свака промена постојеће морфологије терена;
5. сакупљање и уништавање дивљих врста биљака и животиња које су заштићене као природне реткости и пећинске фауне осим у научне сврхе;
6. преграђивање водотока ;
7. уништавање шумских комплекса, односно чиста сеча;
8. преоравање земљишта, крчење вегетације и обављање других радњи на местима и на начин који могу изазвати процесе јаке водне ерозије и неповољне промене предела;
9. уношење алохтоних врста;

10. сакупљање и коришћење природних реткости и врста под контролом сакупљања и
11. извођење свих других радњи којима би се могле нарушити естетске и амбијенталне вредности заштићеног простора и погоршати карактеристике његове примарне вредности.

Обезбеђује:

1. обележавање заштићеног природног добра и његових граница, постављање информативних табли, путоказа и ознака упозорења;
  2. контролисано коришћење пећине у туристичке сврхе уз присуство стручног водича;
  3. спелеолошка и друга истраживања пећине;
  4. изградња објеката и извођење радова, односно инфраструктурно опремање, које је у функцији презентације и заштите природног добра;
  5. промена лостојећих дрвених стаза у пећини и одржавање расвете;
- За све радње и активности које се планирају на заштићеном добру морају се прибавити услови Завода за заштиту природе Србије.

IV 3. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

На основу Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана оштине Кучево као вишеслојна историјска и културна баштина, непокретна културна добра чувају се и уграђују у развојне перспективе посебним третманом у просторно-планској документацији.

Према Закону о културним добрима ("Службени гласник РС" бр.71/94) у групу непокретних културних добара спадају споменици културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места. Набројана културна добра утврђују се и проглашавају одлукама и решењима надлежних органа и штите се одредбама поменутог Закона.

Преглед непокретних културних добара и добара Која уживају предходну заштиту на територији општине Кучево

УТВРЂЕНА НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА У ОПШТИНИ КУЧЕВО

Споменици културе

1. Родна кућа народног хероја Слободана Јовића у Кучеву
2. Црква Вазнесења Христовог у Кучеву
3. Стара воденица Мишића у Кучеву
4. Стара кућа Грујић Панте у Церемошњи
5. Кућа Вукашина Милошевића у Кучајни
6. Воденица Ђорђевић Витомира у Турији

Археолошка налазишта

1. "Краку Лу Јордан" рударско насеље на ушћу Бродице у Пек-4 век у Бродици

Добра која уживају предходну заштиту

1. Стабмена зграда бр. 59
2. Пословна зграда бр. 68

3. Зграда СО Кучево бр. 76
4. Пословна зграда бр. 86,88,90
5. Стамбено-пословна зграда бр. 99,101
6. Стамбено-пословна зграда бр. 103,105
7. Пословна зграда бр. 106
8. Стамбено-пословна зграда бр. 108
9. Пословна зграда бр. 122
10. Стамбено-пословна зграда бр. 130
11. Стамбена зграда бр. 133
12. Стамбена зграда бр. 135,137
13. Стамбено-пословна зграда бр. 161
14. Стамбена зграда бр. 177
15. Н.Стамбена зграда бр. 179, 181
16. Управна зграда шумског газдинства у Кучеву бр. 21 у ул. 21. Септембра
17. Стара воденица Лазића у Кучеву

Неки од евидентираних археолошких локалитета су: Бањско поље у подножју Хума у Кучеву, Ерска бара у Кучеву, Код железничке станице у Кучеву, Селиште у Кучеву, Уста бродичка-остац средњовековне цркве у Бродици, У Каоно: Брдо Чукар-античко средњовековно утврђење, Манастир Дајша (фабрика креча), Просечен камен Манатирско поље -средњи век, Латинско гробље, Каменичка пећина-праисторија Такође и Киселе воде-антика и средњи век у Нересници, На брду крај Пека-антика у Сени, Дубочка пећина-праисторија у Дубокој, Црквениште-средњи век у Дубокој, Стара Дајша-средњи век у Турији, Стење-антика у Турији, Код цркве-антика у Мишљеновцу, Маринковачки поток у Вољуји, Ушће Албине у Вољуји Мајдан Кучајна у Кучајни, Бања(Бањско поље) у Раковој Бари, Код Вашаришта у Раброву, Код железничке станице у Раброву, Диван у Раброву

Сакрални споменици: Црква Светог Петра и Павла у Турији, Црква Светог Петра и Павла у Раброву, Црква Светог Георгија у Зеленику

Планска решења

Основна планска решења се односе на мере заштите непокретних културних добара, док су решења и начини њиховог коришћења и развоја дефинисана као саставни део основних планских решења у области туризма.

Мере заштите односе се на чување потенцијалних археолошких налазишта, постојећег фонда споменичких објеката и рехабилитацију у циљу стварања услова за њихово трајно присуство у будућем планском насељу. Овакви поступци наравно подразумевају и материјалну консолидацију објеката са споменичким својствима, нарочито утврђених непокретних културних добара.

Археолошки постацки представљају важан сегмент укупног наслеђа, који због специфичних својстава треба на посебан начин третирати и заштитити.

Специфичност археолошких налазишта проистиче из чињенице да су по правилу скривени испод површине земље и да тек на основу стручно вођених ископавања можемо са потпуном сигурношћу говорити о њиховим својствима, хронологији и значају.

Заштиту археолошких налазишта или потенцијалних археолошких локалитета могуће је регулисати систематским археолошким истраживањима, предходним сондажним

истраживањима или сручним археолошким надзором током извођења земљаних радова уз примену усвојених методолошких поступака и израду потпуне документације.

Због примењених материјала и технике градње објекти народног градитељства представљају најосетљивији део наше културне баштине. Најбољи начин заштите је да се ови објекти користе, јер се једино тако и одржавају. У том смислу, уколико се створе услови за рестаурацију изворног стања архитектуре објеката, могуће је планирати и промену њихове намене. Карактеристичне примере требало би архитектонско-технички и фотографски снимити, како би о њима остале бар неке информације.

Изградња унутар и око сеоских насеља је свакако афирмативна. С друге стране, у непосредној околини објеката са споменичким својствима треба ограничити и усмерити нову градњу, те задржати је у оквиру наслеђене урбане шеме.

Приликом израде планова који третирају целине и поједине утврђене или евидентирание објекте наслеђа и вршења било каквих интервенција на њима, неопходно је прибавити Услове и Сагласност надлежне службе заштите градитељског наслеђа.

На простору заштићених и евидентираних споменика културе потребно је успоставити следеће мере заштите, које обезбеђују очување аутентичности објеката и простора око њих:

- очување изворног изгледа архитектуре, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала и стилских карактеристика;
- ажурно праћење стања и одржавања, конструктивно-статичког система, кровног покривача, фасада и инсталација;
- забрана извођење грађевинских радова, изградња инфраструктуре, промена облика терена и измена вегетационог склопа без претходне сагласности и надзора надлежне установе заштите;
- забрана складиштења отпадног материјала и стварање депонија;
- забрана градње објеката који својом архитектуром и габаритом непосредно угрожавају споменик културе; и
- забрана градње објеката који нису у функцији споменика културе.

На простору евидентираних археолошких налазишта, до завршетка конзерваторских и других радова, успостављају се следеће мере заштите локалитета:

- забрана неовлашћеног копања, одношења камена и земље са налазишта и прикупљања покретног археолошког материјала;
- забрана извођења земљаних радова и изградње свих врста објеката и инфраструктуре без сагласности надлежне установе заштите, претходних археолошких истраживања и адекватне презентације налаза;
- забрана сече стабала, превлачење стабала преко налазишта, пошумљавање терена;
- забрана просипања и одлагање отпадних и штетних материја

IV 4. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ И ЗАШТИТУ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

IV 4.1. Организација простора од интереса за одбрану земље

На основу услова и захтева за прилагођавање Просторног плана општине Алексинац потребама одбране земље добијеним од надлежног Министарства одбране

Републике Србије, у складу са Одлуком о врстама инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова значајних за одбрану земље, ("Службени лист СРЈ", број 39/95) следи:

1. На територији општине Кучево налазе се три војних комплекса.

Ид. број	Војни комплекс	Статус перспективности	Зоне просторне заштите око војних комплекса
0608	"Кучево"	Мастер планом отуђења непокретности	нема зону
0679	"Кучајна"	Мастер планом отуђења непокретности	нема зону
0681	"Оџина"	Мастер планом отуђења непокретности	нема зону

1. Границе и положаји војних комплекса "Кучево" и "Кучајна", као и приближна локација војног комплекса "Оџина" приказани су на Рефералној карти бр: 3.

2. Сви војни комплекси Закључком Владе Републике Србије обухваћени су Мастер планом отуђења непокретности које нису неопходне за функционисање Војске Србије у циљу прибављања неопходних средстава за спровођење реформе система одбране и побољшање материјалног положаја Војске Србије. У Плану се за ове непокретности могу дефинисати "друге" намене уз напомену да се реализацији планских решења може приступити тек након претходне сагласности и мишљења Министарства одбране и регулисања својинских односа у складу са одредбама Закона о средствима у својини Републике Србије ("Сл.Гласник РС" бр. 53/95, 3/96, 54/96, и 32/97), а у поступку пред Републичком дирекцијом за имовину Републике Србије.

3. Планирати и дефинисати обавезу изградње заштитних објеката или заклона, у складу са проценом угрожености и важећом законском регулативом:

- Технички прописи и нормативи за склоништа ("Службени Војни лист" бр. 13/98);
- Правилник о техничким нормативима за склоништа ("Службени лист СФРЈ" бр.55/83)

- Правилник о начину обрачуна накнаде за изградњу и одржавање склоништа и вршењу других услуга ("Службени гласник РС" бр.65/2002 и 87/02)

- Уредба о организовању и функционисању цивилне заштите("Службени гласник РС" бр. 21/92) – по овој уредби Кучево је сврстан међу насеља трећег степена угрожености за које је заштита становништва у општинском центру планирана у склоништима допунске заштите (обим заштите 30кПа), а у осталим деловима насеља у заклонима која се граде у случају непосредне ратне опасности и у рату, с тим што се у миру планира њихова локација, капацитет, снаге и средства која треба обезбедити и оспособити за њихову израду. Изградњу заклона наређује општински штаб цивилне одбране.

4. Посебна пажња је посвећена мерама: у циљу спречавања настајања хемијских акцидената, размештају и зонирању индустријских капацитета са опасним материјама ван зона становања;

- дефинисању услова за изградњу грађевинских објеката према потребном нивоу сеизмичке отпорности;
- дефинисању алтернативних саобраћајних праваца за евакуацију, заштити постојећих бунара и извора пијаће воде,
- заштите од поплавног таласа на рекама и бујичним потоцима и
- другим елементима заштите и спасавања становништва;

IV 4.2. Организација простора од интереса за заштиту од елементарних непогода

У погледу угрожености простора од дејстава елементарних непогода и технолошких удеса (акцидентата) основне опасности прете од појаве великих вода бујичних токова и реке Пек, евентуалних пожара (пожари на станицама за напајање горивом и складиштима нафтних деривата, индустријски пожари, итд.), града (током летњих месеци), суше, снежних наноса током зимских месеци и земљотреса (очекивани могући интензитет земљотреса износи до 7° MCS скале).

Заштита од земљотреса

Кучево је са умереним степеном сеизмичности (7-8 MSK-64).

Једна од основа при изради планских докумената, планирању и пројектовању објеката су и сеизмолошке подлоге. Њихов садржај представљају ефекти, очекиваних са различитом вероватноћом, земљотреса изражених најчешће преко сеизмичких интензитета или максималног хоризонталног убрзања. Законска регулатива по овој проблематици у нашој земљи није довољно развијена и усаглашена са светским стандардима па су тако у најчешћој употреби Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима ("Службени лист СФРЈ" 31/81,49/82,29-83,21/88 и 52/90) по коме су основа за планирање и пројектовање сеизмички интензитети за повратни период од 500 година и Правилник о техничким за пројектовање и прорачун инжењерских објеката у сеизмичким подручјима (који нема законску снагу)

За објекте ван категорије у процесу дефинисања параметара противтрусне градње законодавац је предвидео:

- прорачун пројектног земљотреса (Z_i) са вероватнопом појаве 70% за периоде од 100 и
- максималног земљотреса (Z_l) са вероватноћом појаве 70% за периоде од 1000 година;

У оба примењивана правила планирања и пројектовања интензитет земљотреса је најчешћа основа за процену угрожености. Законодавац је предвидео могућност посебних истраживања којима би се утврдила пројектни параметри конкретних локација односно чији је резултат карта сеизмичке рејонизације за потребе израде планских докумената односно карта сеизмичке микрорејонизације за потребе пројектовања.

Увођењем ЕВРОКОД-а основа за процену сеизмичког хазарда је максимално очекивани земљотрес (вероватноћа 70%) за повратни период од 475 година и максимално хоризонтално убрзање у очекиваном фреквентном опсегу.

Обим и садржај сеизмолошке документације дефинише се пројектним задатком и пројектом истраживања а у зависности од фазе израде техничке документације као и од категорије објеката.

Заштита од поплава

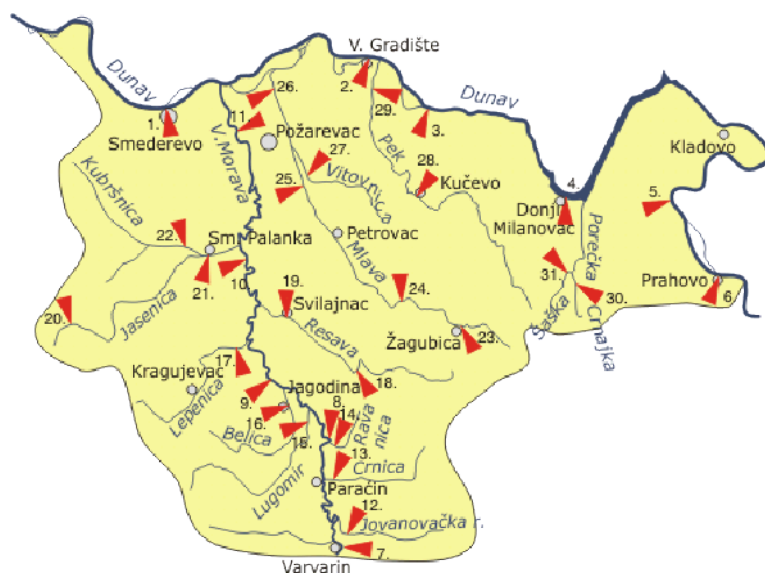
Услови за израду техничке документације постављени од стране Републичког хидрометеоролошког завода Србије су:

1. За израду климатолошке подлоге наведеног подручја користити податке са Метеоролошке Опсерваторије Пожаревац и подручне мреже климатолошких и падавинских станица.
2. За планирање и пројектовање хидротехничких и других објеката у приобаљу реке Пек и њених притока, користити податке са хидролошких станица из мреже

РХМЗС. За израду хидролошких подлога за потребе пројектовања хидротехничких и других објеката на оним водотоцима на којима РХМЗС нема основане хидролошке станице, користити одговарајуће регионалне климатолошке и хидролошке анализе.

3. При изради пројеката за испуштање отпадних вода узети у обзир да је коначни реципијент река Пек, која је према Уредби о категоризацији водотока и Уредби о класификацији вода ("Службени гласник СРС" бр. 5/68) сврстана у II класу. Такође је неопходно придржавати се Правилника о опасним материјама у водама ("Службени гласник СРС" бр. 31/82), којим су дефинисане максималне количине опасних материја које се не смеју прекорачити.
4. Са аспекта квалитета ваздуха, пројектант је дужан да, на основу планске концепције грађења, уређења и организације овог простора, нарочито имајући у виду основне еколошки ризичне карактеристике пројектованих објеката, надлежном министарству упути Захтев о потреби процене утицаја на животну средину и да, по решењу на Захтев, у оквиру целокупне коначне пројектне документације, сачини анализу утицаја предвиђених радова и касније експлоатације планираних објеката и пратеће инфраструктуре на животну средину, и у смислу загађивања ваздуха.
5. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 100 m од противградних станица Сектора одбране од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

За податке о квалитету вода користити податке са Хидролошке реонске станице Пожаревац (станица површинских вода Кучево) чија је динамика испитивања основних показатеља квалитета вода реке Пек једанпут месечно.

У циљу заштите од поплава на водотоцима који су обухваћени просторним планом од регулационих радова изведени су:

1. Регулисано корито реке Пек од Клисуре до ушћа Кучајнске реке, 1,43км. са обостраним насипима,
2. левообални насип уз Кучајнску реку, 2,32км.,
3. деснообални насип уз Кучајнску реку, од ушћа у Пек у дужини од 3,15км.,

4. деснообални насип уз регулисано корито реке Пек узводно од ушћа Кучајнске реке до ушћа Посушке реке, у дужини од 1,1 км.,
5. десни насип уз Посушку реку од ушћа у реку Пек па узводно у дужини од 0,32 км., се налазе у Оперативном плану одбране од поплава за 2009. годну, Сектор Д.22.6. и припада сливу реке Дунав. Река Пек је регулисана за степен заштите $Q_i\%$ ($H_i\%=406$).

Пропусна моћ постојећег корита Пека кроз Кучево од 220 м³/с, при чему је констатовано да се за услове протицаја који пуни основно корито Кучајнске реке јавља течење реда величине 25 м³/с.

На основу претходних констатација следи да ће у садашњим условима при сваком протицају Пека већем од 220 м³/с доћи до изливања из корита овог водотока на подручју Кучева, док се изливање из основног корита Кучајнске реке може очекивати при сваком протицају већем од 25 м³/с.

Табела 25

Р. бр.	Назив водотока	$Q_4\%$ (м ³ /с)	$Q_2\%$ (м ³ /с)	$Q_i\%$ (м ³ /с)
1	Кучајнска река	87.00	112.00	138.00
2	Посушка река	35.50	39.00	43.00
3	Шевица	61.50	69.00	76.00
4	Војловачки поток	9.20	10.10	11.20
5	Железнички поток 1	4.15	4.41	4.90
6	Железнички поток 2	4.85	5.23	5.99
7	Железнички поток 3	2.15	2.35	2.60
8	Бањски (Кучевски) поток	15.40	20.00	25.00
9	Безимени поток	5.40	5.88	6.44
10	Бојнатовачки поток	6.90	7.50	8.20

С обзиром да је општински центар Кучево лоцирано непосредно уз речни ток, на претежно песковито -шљунковитом терену и да се поред неколико канализационих испуста на подручју града у Пек кроз брањене касете уливају две леве (Кучајнска река и Бојнатовачки поток), као и четири десне притоке (Посушка река, Војловачки, Бањски и Безимени поток), може се рећи да је заштита насеља од великих вода Пека и његових притока комплексан проблем. У оквиру Идејног пројекта заштите Кучева од великих вода (Института за водопривреду "Јарослав Черни"), разматрана су два варијантна решења заштите насеља од великих вода. Решења су заснована на различитим техничким решењима (првенствено имајући у виду постојеће материјалне могућности потенцијалних инвеститора), а односе се на повећање пропусне моћи природних и регулисаних корита, надвишење постојећих и изградњу нових одбрамбених насипа, заштиту брањеног подручја од унутрашњих и провирних вода, а имајући у виду задовољење потребних услова за несметано функционисање изворишта "Млака".

Акцидентна загађења

По питању заштите од акцидентних загађења, основне мере заштите се заснивају на управљању ризиком од удеса, и то кроз: идентификацију опасности; анализу последица; процену ризика; планирање мера за превенцију удеса или смањење ризика; организовање мера приправности и одговора на удес; као и планирање мера санације од последица удеса.

Мере заштите треба спроводити: за постојеће објекта и технологије (производња, складиштење, утовар, транспорт, претовар штетних и опасних материја), кроз

превентивне мере и мере сталног надзора; за нове објекте, технологије и радове, као и код реконструкција постојећих, кроз обавезну израду процене утицаја и процене ризика на животну средину; израдом карте хазарда, чиме ће се утврдити потенцијални извори удесних загађења и правци транспорта опасних и штетних материја.

IV 5. РЕГИОНАЛНА САРАДЊА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

Општина Кучево налази се у центру између општина Петровац, Мало Црниће, Велико Градиште, Голубац, Мајданпек и Жагубица. Добро је повезан са великим инфраструктурним коридорима, аутопутем Београд –Ниш Е-75, пловним путем Е80-Дунав (Паневропски коридор VII). Кроз општину пролази државни пут **I реда** (М-24, деоница Пожаревац-Кучево-Мајданпек), државни путеви **II реда**: Р-107(Петровац-Кучево), Р-108а (Средњево-Зеленик-Кучево); Р-108ц. (Зеленик-Љешњица); Р-256. (Турија-Голубац) и железничка пруга Београд-Пожаревац-Мајданпек-Прахово. Као што се види из наведеног општина Кучево има предуслов за добру повезаност са окружењем али је регионално и функционално зависна пре свега од Пожаревца а затим од Београда преко којих су остварене све везе овог планског подручја.

Припада Браничевском округу са центром у Пожаревцу и граничи се са Борским, Поморавским, Подунавским и Јужно -Банатским окрузима. Округ је везан преко Пожаревца за аутопут Београд-Ниш, удаљен само 20 км.

Од укупно 326 км границе, 186км или 51,4% одлази на токове Дунава и Велике Мораве, а 167 км су копнене границе.

Од укупног броја насеља 78% се налази у нижем брежуљкасто-равничарском делу. Густина насељености по једном квадратном километру износи 68,2, испод просека насељени су: Голубац, Жагубица и Кучево. Округ има 263. 795 становника.

На самој обали Дунава налазе се општине Велико Градиште и Голубац, а Пожаревац, као средиште округа, веома је близу Дунава и Мораве, али и реке Млаве. Жабари су такође у близини реке Мораве, а општине Петровац и Жагубица налазе се на самој реци Млави, која извире у Жагубици

Захваљујуци положају општинских места поред река, у плодној равници Стига, по обронцима Хомољских планина, и моравском и дунавском приобаљу, округ има веома повољне услове за развијање свих врста делатности, од пољопривреде до индустрије.

Најзаступљенија и најбогатија је пољопривреда на просторима Стига и у долинама река Дунав, Велике Мораве, Млаве и Пека. Дрвна индустрија је развијена у Кучеву, Жагубици, Петровцу и делимично у Голупцу и другим општинама.

Енергетика је преко ТЕ Костолац значајна не само за округ, него и Републику Србију, а то су угаљ, нафта и вода. Сточарство, текстилна, прехранбена и метална индустрија,

Успешно стварање регионалних функционалних везе условљено је потребом формирања хијерархије система центара и мреже насеља, и то:

- V ранга - регионални/окружни центар: Пожаревац,
- IV ранга - постојећи општински центар - Кучево,
- III ранга - центри заједница насеља,
- II ранга - сеоска насеља,
- I ранга - засеоци.

Истовремено, стратегија одрживог развоја мреже центара подразумева успостављање локалне привредне структуре и услужног сектора која одговара потенцијалу сваког развојног центра и његовом окружењу, што значи одређење за:

- центар V ранга (Пожаревац - развој овог центра као инкубатора локалног, окружног и регионалног развоја, са претежном оријентацијом на информацијско-комуникационе и образовно-истраживачке услужне делатности, развој високо специјализоване индустрије;

- центре IV ранга (општински центар - Кучево - развој са доминацијом индустријске и пољопривредне оријентације, поосебно МСП и туризам у туристичким метима;

- центре III ранга (центри заједница насеља) - развој претежно оријентисан на примарну производњу и индустријску прераду везану за локални потенцијал и услуге у сеоском туризму;

- села II ранга - развој примарне производње;

- засеоци I ранга - развој пољопривредне/примарне производње.